

Distansstödspodden: Examination på distans

Johanna intro: - Jag tror inte att man ska examinera allt likadant. Jag tror att man ska anpassa och variera beroende på vad det är för sorts kunskap som vi vill kolla. Vi har ju redan en massa saker att göra på distans, så det kan vi bara fortsätta med, men det blir en utmaning i det som vi brukar göra på plats för att vi tycker att det passar att göra på plats.

Mikael intro: - En av vårens stora utmaningar var att examinera de studerade på distans. I det här avsnittet fördjupar vi oss i olika lösningar för examination och hur valet av examinationsform påverkar lärandet hos de studerande. Du lyssnar på Distansstödspodden från Myndigheten för yrkeshögskolan. Jag heter Mikael Andersson och med mig idag har jag Johanna Solheim Lindeberg, utbildningsledare vid Campus Nyköping, och Therese Lerjerud som studerade till medicinsk sekreterare på Campus Nyköping i våras. Välkomna till er Johanna och Therese.

Mikael: - Johanna, ni har ju en väldigt lång erfarenhet av olika former av distansutbildningar. Vilka moment examinerade ni på de utbildningar som du arbetat med?

Johanna: - Vi examinerade många olika sorters kunskaper skulle jag säga, praktiska saker så som till exempel att man har rätt fingerersättning vid tangentbordet när man skriver och att man skriver på ett sätt så att man inte behöver titta på sina fingrar utan på skärmen, det är ju väldigt praktiskt. Vi examinerar också en hel del teoretiska resonemang. Man ska analysera och reflektera kring olika begrepp eller situationer, vi examinerar renodlade glosor både på latin, grekiska och engelska.

Mikael: - Kan du berätta lite vad ni väljer för former för praktiska respektive teoretiska moment?

Johanna: - Jag kan börja med tangentbordstekniken som är en kurs i distansformat och då examinerar man dels sig själv, kan man säga, genom att skriva speciella programvaror som reflekterar hastighet och liknande och så laddar man upp skärmdumpar på sitt resultat. Sen examinerar man via kompiskontroller. En kompis kan vara med att titta hur det går till, och sen examinerar man också genom att läraren besöker en studerande.

Mikael: - När ni har resonerat kring de olika examinationsformerna i de olika momenten, hur har ni resonerat och varför har ni valt de examinationsformer som ni har gjort?

Johanna: - Alltså, då får man gå tillbaka till kursplanen och titta på formuleringen av de olika kunskaperna, och så försöker vi tänka att en examination ska vara relevant på det sättet att efterlikna hur kunskaperna ska användas i en verklig situation i arbetslivet så om man har någonting som man ska göra tillsammans till exempel, så känns det vettigt att examinera tillsammans. Samtidigt vill man ju vara rättssäker i bedömningarna, så man vill ju veta att det är rätt studerande som kan saker, man vill ju inte att någons bristande kunskaper ska gömma sig i att man jobbar ihop med någon som kan det, just det att jobba tillsammans är lite svårt men det kan ju vara så att man behöver söka information och lära sig hur man söker information i arbetslivet och då kanske det är bättre att ha en examinationsform där man tillåter att man söker information.

Mikael: - Vilka förändringar var ni tvungna att göra i våras när all undervisning och examination behövde göras på distans?

Johanna: - Eftersom vi jobbar med både platsförlagda och distansmoment så har vi ju liksom valt genom åren innan covid kom, vilka moment som passar bäst på plats och vilka som passar bäst på distans. Vi har ju gjort en massa saker på distans, så det kunde vi bara fortsätta med. Det som blev en utmaning är det som vi brukar göra på plats för att vi tycker att det passar att göra på plats och det är till exempel en sådan sak som att examinera glosor för då är det väldigt lätt att fuska och slå i en bok. Där vill vi ju kolla att man kan det utantill, och då fick vi examinera det via webbövervakad skrivning hemifrån för att man verkligen inte skulle kunna tjuvkika någonstans.

Mikael: - Om vi fortsätter fråga dig, Therese. Om vi tar ett lite bredare grepp. Hur var det i stora drag för dig som studerande som examinerades på distans?

Therese: - Vi var ju väldigt vana vid att ha vår undervisning via distans, så att det blev på distans kanske inte var så jättestor förändring för oss ändå. Det som var

jobbigare var ju att det här kom väldigt snabbt och att vi kanske fick veta väldigt snabbt in på hur själva examinationen skulle gå till. Men vi hade ju till exempel det här med glosor i engelska. Då fick vi vara på plats men vi var fem åt gången bara som skrev tentan på plats i skolan.

Mikael: - Så det var snarare formerna för hur det organiserades inte själva examinationssättet som ändrades?

Therese: - Precis. För vår del så var det så.

Johanna: - Den här diagnosklassificeringsexaminationen var tidigare en salstentan där man fick slå i sina böcker därför att man gör så i arbetslivet, man slår i böckerna för att klara av att koda på rätt sätt utifrån en journalteckning, vad som har hänt patienten och så, men nu med covid så gjorde vi om den så att tentan gjordes hemifrån. Då hade man ju möjlighet att inte bara slå i böckerna utan även på nätet, och då gjorde vi om frågorna så att de blev lite mer komplexa eftersom vi visste att man hade mer möjligheter att ta hjälp så att säga. Då kändes det ändå som att det blev mera efterliknande en arbetssituation eftersom det i verkligheten är så att man kan slå i både böcker och på nätet, men en sådan sak som examensarbete där vi brukar plocka in de studerande för att redovisa framför sina kompisar i klassrum, där fick man i stället göra en filmad redovisning hemma och sen satt vi som skulle bedöma enligt samma schema som vi brukar sitta och lyssna på en i taget men vi lyssnade på förinspelade filmer i stället för liveredovisningar och sedan kopplade vi upp oss till varje par som hade skrivit arbetet ihop via ett webbverktyg och hade motsvarande frågestund live i anslutning till filmen som vi hade tittat på. Jag vet inte vad du säger, Therese, men det kändes som att det var ganska uppskattat att kunna göra det på film?

Therese: - Absolut, det var vi nog övervägande överens om i vår klass, i alla fall att det kändes väldigt skönt att få göra så eftersom många är nervösa inför att redovisa inför en klass. Då var det väldigt skönt att få göra den här filmen och sedan bara ha den där diskussionen efteråt.

Mikael: - Just det här att vara flexibel i sin inställning till olika kunskapsredovisningsformer, tror ni att det är viktigt för att få det att fungera med examination på distans?

Therese: - Ja, det tror jag absolut, det är jätteviktigt.

Johanna: - Jag tänker att vara flexibel är ju inte bara för att kunna klara av en sådan här situation utan att vara flexibel handlar ju också om kvalitén generellt. Jag tror inte att man ska examinera allt likadant. Jag tror att man ska anpassa och variera beroende på varje sorts kunskap som vi vill kolla, så jag tror att det här blir bara en del i den tankeprocessen. Bara det här att tänka igenom sin examination.

Varför gör vi egentligen på det här sättet? Är det här verkligen den bästa formen för just den här kursen? Bara att man väljer att fundera extra på det leder till ökad kvalitet.

Mikael: - Johanna, i webinariet om examination så sa du att de studerande lär sig det vi säger att vi ska examinera dem på. Kan du berätta lite mer om vad du menade där?

Johanna: - Till exempel så har jag en kurs i anatomi- och sjukdomslära. Den innehåller väldigt mycket spännande om kroppen och hur den fungerar. Sen innehåller den massor med termer på latin och en del grekiska och vad alla organ heter i kroppen och var de sitter och ser ut och så och syftet är att man ska få ett stort ordförråd, så man förstår läkarens diktat och kan skriva rätt. Jag har haft den här kursen i många år och jag märker att det som är spännande att lära sig, det är hur kroppen fungerar. Det som är svårare, men som man behöver lära sig, det är vad allting heter och var det sitter så om jag inte styr de studerandes inläring och bara säger att "Vi ska ha en tenta på nervsystemet" så kommer de att plugga på det de tycker är spännande och lära sig det. Men om jag styr väldigt tydligt och säger att det är de här orden ni behöver kunna, det är de här orden vi ska examinera, det jag berättar runtomkring om hur hjärnan eller nervsystemet fungerar, det är mest för att det ska vara spännande, för då kommer de att lägga sin energi på att plugga in orden. När jag förhör orden då kommer de att kunna dem.

Mikael: - En utmaning som kanske är speciell när man examinerar på distans, om vi inte använder ordet examination, utan vi använder ordet bedömningen i stället, det är hur man kan jobba med formativ bedömning på distans och framförallt i situationer när man får börja jobba på ett nytt sätt på det sättet som många fick göra nu under covid. Johanna, hur jobbar ni med formativ bedömning på distans?

Johanna: - Det går inte att svara enkelt men att få individuell återkoppling är ju viktigt i det här och det har ju inte att göra med distans eller plats att göra tänker jag. Det blir ju mer att återkopplingen kommer via mejl eller via film- eller röstklipp när man berättar någonting om vad man tycker om den studerandes prestation. Så det handlar mer om i vilket format som återkoppling kommer.

Mikael: - När man ställer om en utbildning till distans, så kan man känna att om man inte är van så är det lätt att examination och att bara testa det som man kan kalla för kunskaper alltså de här faktabitarna. Men en allsidig bedömning ska ju också titta på färdigheter och kompetenser, och så vidare. Kan du se någon utmaning i det här? Hur får man en bred och allsidig examination på distans?

Johanna: - Jag tänker att man utgår från kursplanen och i vissa kurser är det ju väldigt fokuserat på kunskaper, och det kanske är en utantill-kunskap som i fallet med glosor. Man ska kunna dem utantill utan att slå upp och då ställer vi krav på

att man har en teknisk lösning på något vis som gör att man kan se att en studerande verkligen kan det här i huvudet och inte slår upp det någonstans eller så, men vissa kurser, där är det ju mera fokus på färdigheter och kompetenser, och då får man titta på formuleringarna i de kursplanerna och försöka skapa en examinationssituation som är så lik den formuleringen som möjligt. Om det handlar om att man ska analysera och dra slutsatser av en situation behöver man få ett exempel på en situation och sedan skriva sin analys av den eller om det handlar om att man ska vara förtrogen med ett material och då behöver man praktiskt få visa hur man jobbar med materialet. Jag tänker att väldigt mycket ledning finns i kursplanens betygskriterier och känner man inte att man är helt kompis med dem rekommenderar jag att man tar ett varv till sin ledningsgrupp och verkligen grottar in sig i de formuleringarna. Hur ser arbetslivet att kunskapen egentligen ska vara formulerad och vad är det egentligen arbetslivet är ute efter, och hur ska vi formulera det så nära en arbetslivssituation som möjligt.

Mikael: - En detalj i frågan om examination på distans som ofta dyker upp är hur man löser detta med rättssäkerhet och id-kontroll, att det är rätt person?

Johanna: - Det där är jätteintressant. Om man har en ren distansutbildning där man aldrig träffar sina studerande, aldrig ser dem överhuvudtaget och bara låter de skriva sina examinationer i form av inlämningsuppgifter i två år och inte har någon aning om vem som skriver. Detta bygger ju på att man träffar dem någon gång och vet hur de ser ut, men när man gör inlämningsuppgifter så kan man aldrig vara riktigt säker på att det är just den personen som har skrivit det, utan det bygger på att man har en kontinuitet och lär känna den personens sätt att uttrycka sig och att kunskaperna, de olika kurserna, bygger på varandra så att man inte kan ha hjälp i en kurs för då klarar man inte nästa och så vidare, så det där är en ganska komplex fråga som inte bara handlar om att kunna visa legitimation i en given situation.

Mikael: - Men skulle man kunna komma åt det här genom att man bygger in formativa bedömningar längs väg, så att det blir mer av att man måste leverera någonting hela tiden och att det inte bara är så att man samlar ihop en redovisning i slutet av någonting?

Johanna: - Absolut, det är mycket bättre för lärandet också. Och om man levererar tio uppgifter under kursen, då är frågan om en ansvarstagande faster, som man kanske använder för att fuska, om hon orkar göra detta (skratt).

Mikael: - Är det något av de här momenten som ni nu upplever är särskilda utmaningar när det gäller att examinera? Jag tänker på det med olika teoretiska respektive praktiska moment?

Therese: - Det är mest det teoretiska som under min tid där i våras. Det som vi tyckte var det svåra eller kanske generellt är för alla, är tekniken och att man är

rädd att det ska strula med teknik och uppkoppling och så vidare och vad som skulle hända då man inte hade bra uppkoppling att man kastas ut ur systemet och så vidare.

Mikael: - Hade du några sådana upplevelser?

Therese: - Ja faktiskt, vi hade en diagnoskodtenta, som var vår första tenta när det blev digitalt, och då blev det faktiskt så att det var en i vår klass som upptäckte att hennes svar inte hade sparats när hon skulle skicka in sin. Det var av en slump hon upptäckte det, och så fick hon göra om och så visar sig det sig att vi var flera som hade samma problem. Då blev det lite stressigt att försöka hinna göra om tentan.

Mikael: - Johanna, det Therese beskriver är ju att det kanske inte är innehållet, alltså formerna för examination, som är det stora orosmomentet, utan det är ju tekniken som strular till min redovisning. Hur har ni förberett för den här situationen?

Johanna: - Det här är förstås en jätteviktig fråga, och här är vi också olika beroende på vad man har för studerandegrupp. Dessa studerandegrupper är generellt sett teknikvana och ordningsamma och har ganska lätt för att följa instruktioner och så, och det är ju också väldigt olika i olika studerandegrupper och hos olika anordnare och vad man har för support och digital kompetens. Så självklart är det en stor utmaning, men jag tror också att innan covid kom så såg man nog mest bekymmer med digitaliseringen. Nu har vi visat i många delar av samhället att man fått en knuff över tröskeln och plötsligt börjat använda digitala former i alla möjliga sammanhang och det har gått ganska bra. Så jag tänker att man måste våga prova för att lära sig också.

Mikael: - Det som vi är inne på nu är ju någonting som man hör från många anordnare, och även i andra intervjuer vi har gjort, är att man kan möta studerande som inte har stor vana av de digitala verktygen som man måste använda vid distansundervisning. Har du några exempel på hur ni har löst det här på Campus Nyköping.

Johanna: - Eftersom vi har mycket distansutbildningar så har vi också många studerande där vi redan från början kommunicerar vilken typ av teknik man bör ha hemma och så, men i enstaka fall, då någon inte har bra uppkoppling hemma eller inte har den typen av teknik hemma, så har vår lärcentrumfunktion varit öppen hela tiden. Våra lokaler har varit tillgängliga och vill man komma och sitta här och använda den teknik som vi har här så har man ju kunnat göra det.

Mikael: - Det här med lärcentrum är ju intressant. Är det någonting som du tycker att man som anordnare kanske ska kolla upp hur läget är där de studerande finns. Det finns ju till exempel många som kan gå till bibliotek och låna teknik och få teknikstöd och så vidare.

Johanna: - Ja, absolut, vi är en del i Nitus, ett nätverk för lärcenter i Sverige och för oss är det självklart att distansstuderande från andra orter kan komma hit och skriva sina tentor till exempel. Det är ju också så att om man läser helt på distans och ska ha en vanlig salstenta när det inte är covidtider så kan man ju komma till lärcentrum och skriva. De finns ju i hela Sverige, det finns ju ett hundratal, och det är för att ha ett ställe att gå till där man kan få sitta vid en dator, låna ett grupprum och få support.

Mikael: - Therese, är det någonting som du har haft behov av, att få support från Campus Nyköping, i din utbildning?

Therese: - Det var kanske lite frågor där kring examensarbetet när man skulle spela in film och sådär och i vilken form och så vidare. Jag tycker att vi har fått jättebra stöttning och hjälp när det har varit någonting.

Mikael: - Hur hög IT-vana har du?

Therese: - Ganska van.

Mikael: - Den studerandesituation som du har varit i, i och med examinationer, om du tänker dig in i situationer där du inte hade haft i IT-vanan, vad tror du hade varit de stora stötestenarna då?

Therese: - Då tror jag, med facit i hand, också hur det var och så där, hade jag velat försäkra mig om vissa saker och kollat upp mycket mer om vad som hade gällt till exempel om det var så att det bröts mitt i en tenta. Vad hade hänt då? Jag hade nog tagit reda på mycket mer saker inför en tenta speciellt.

Mikael: - Det låter nästan som ett tips till de som lyssnar om man behöver ställa om och man är osäker på om det finns studerande som kanske inte har så hög IT-vana, så behöver man nästan öva ett antal gånger innan man sätter igång den skarpa utbildningen?

Therese: - Absolut, och kolla vad som gäller. Kastar jag ut, får jag extra tid då? När får jag göra om tentamen? Det gällde i alla fall i vårt fall med kodningstentan att man var tvungen att skriva rätt antal mellanslag och stor bokstav och så vidare. Det var ju mycket sådant som också behövde vara rätt, inte bara att man kunde själva svaret. Det handlar ju om teknik, även där.

Mikael: - Just den här frågan om teknik, Johanna, upplever du att man måste använda sig av särskilda plattformar eller särskilda tekniska lösningar för att lyckas med examination på distans?

Johanna: - Jag tror inte att man behöver köpa något flashigt system för att skapa sina prov. Vi har en gratis programvara på alla våra plattformar. Det går alldeles utmärkt. Jag tror att mer handlar om tänket bakom, men man behöver ha en lärplattform som har någon form av gränssnitt där du kan nå dina studerande. Ska du bara mejla allting eller posta papper så blir det ju svårt så någon form av lärplattform måste man ju ha. Beroende på vad man ska göra så kommer man behöva tekniska lösningar, men jag tror inte att det är första steget att köpa in någonting dyrt. Jag tror att första steget är att titta vad man har och fundera på vad man faktiskt behöver och börja gräva där man står lite grann.

Mikael: - Första steget är att: Tänk först på vad det är du vill göra, och sen tittar man på vilka tekniska lösningar man kan använda för det är inte tvärtom?

Johanna: - Ja, jag tror det lätt att bli imponerad av någonting som ser väldigt fint ut och har mycket funktioner men det kanske kostar mer än det smakar.

Mikael: - Vilka tekniska lösningar har ni använt er av?

Johanna: - Vi har en lärplattform som heter Model som är en öppen programvara som är gratis. Sen har vi ju IT-funktioner som jobbar med att utvecklar den. De är förstås inte gratis, men de sitter hos oss och i Model så finns en rad olika funktioner, det går att göra nästan allt i den, men de är i grunden en gratis programvara. Sedan har vi förstås ställt krav på att de studerande ska ha varsin webbkamera hemma, de ska ha en mikrofon hemma och så och det kanske man inte alltid har men det är inte några stora kostnader att köpa en webbkamera eller en mikrofon i dag.

Mikael: - Johanna, fördelen för er på Campus Nyköping är ju att ni är en organisation som har en lång erfarenhet av både distansstudier och distansutbildning, och ni har ju resurser som kan hjälpa, och som förmodligen hjälpte till i omställningen men om man är en liten organisation - vad tycker du att man ska fokusera på just när det gäller examination på distans då man behöver ställa om alltså?

Johanna: - Jag tycker att man ska fundera på om man har väldigt mycket vanliga prov, vanliga salskrivningar med papper och penna när man ställer väldigt mycket frågor på materialet. Om man jobbar väldigt mycket så, så tycker jag det första man ska fundera på om man kan formulera om de frågorna på något sätt så att de studerande kan göra det som en hemtenta eller en inlämningsuppgift i stället. Då behöver man göra frågorna lite mer komplicerade så att det inte bara är att skriva av boken. Det handlar om att förstå materialet, skriva runtomkring och använda sig av de begrepp och de kunskaper som står i boken. Det tycker jag är det första man försöker göra om det till hemtentor för då behöver man inte så många tekniska lösningar alls.

Mikael: - Fokusera mer på att man kan förklara sammanhangen än att förklara enskildheter?

Johanna: - Ja, att man gör frågorna mer lika en verklig situation än att bara titta på vad som står skrivet i materialet.

Mikael: - Utifrån ditt perspektiv som studerande, vad tycker du att de anordnare som lyssnar på den här podden ska tänka på om de behöver lägga om sina examinationer till distans?

Therese: - Men tydlighet i vad som gäller, som jag tidigare sa det här med tekniken, för det upplever jag ändå är den största oron som har varit bland oss i alla fall, så att man tydligt vet vad som gäller, och sen tycker jag att det var väldigt bra att få ha lite olika typer av tenta som vi hade.

Mikael: - Men den samlade bilden från båda två är att om man behöver ställa om till distans igen så ska man inte gripas av panik. Det finns lösningar som gör att man kan skapa väldigt bra examinationssituationer på distans också.

Therese: - Ja, absolut.

Johanna: - Ja, det är väl klart att det går.

Mikael: - Men då Johanna och Therese, får jag tacka er för att ni tog er tid att vara med i distansstödspodden och dela med er av era erfarenheter kring det här med examination på distans. Du har lyssnat på distans, till podden från Myndigheten för yrkeshögskolan, en del av projektet Distansstöd för anordnare som ställer om till distansundervisning. På myndighetens hemsida hittar du webinarier och mer information om projektet. Fler avsnitt av Distansstödspodden hittar du där poddar finns.